

De gamle stier i Ågerup

En lille guide til to stier, hvis oprindelse peger tilbage til en tid med fællesjord, hvor husdyr og mennesker færdedes frit mellem husene

Smøgen og Snæverstien

De to stier ligger på resterne af Ågerups gamle fællesjord. Oprindeligt var fællesjorden 3 tdr. land, som lå mellem gårde og huse og var afgrænset med stendiger, krat og hegn, så husdyrene frit kunne gå rundt. Alle færdedes frit mellem ejendommene. Skulle man ud af byen blev leddet åbnet og lukket af en vogterdreng således, at husdyrene ikke kunne tage flugten!

Egentlige veje eller stier fandtes ikke, men der var passager mellem husene. Nogle findes stadig og er blevet til nutidens veje og stier.

Gårde og huse lå side om side. To store gårde, Havehøjgård (Krogager 10) og Kildebjerggård (Ågerupvej 44) lå midt i byen med deres møddinger. Herfra løb ajlen til en lille sø øst for den gamle skole. Søen fik tilnavnet "Det røde Hav". Fra denne sø løb safterne videre ned ad Kirkevænget til Østermarken og videre til en større sø, som lå hvor tingstedet ligger i dag.

Århundreders åbne brug af fællesjorden blev langsomt ændret. Det skete i starten af 1900-tallet, hvor der blev bygget veje, og hegn rundt om landsbyen blev opløst.

Postkort fra 1906, som viser "Det røde Hav" med den gamle skole og kirken i baggrunden. Det var den jævnlige tilstrømning af møddingsvand (ajle), der gav søen sit tilnavn. De to unge mennesker på fotoet er Karen (f. 1891) og Karl Ole Jensen (f. 1894). De voksede op i Kirkevænget 6.

Ågerups historie

Ågerup kendes tilbage til omkring år 1160, hvor den ældste del af kirken blev bygget. Men området har været bebygget helt tilbage fra oldtiden. Det kan man blandt andet se af stendysse placeret i haven ved Havehøjgård, Krogager 10. Den er formentlig fra bronzealderen, for ca. 3.500 år siden.

Der går mange historier om højen og dens magi. For eksempel fortælles at det er en tryllehøj, hvor kong Dan rider rundt, og at karlene fra marken kan se at gården brændte – hvilket den selvfølgelig ikke gjorde i virkeligheden, så det er nok en tryllehøj.

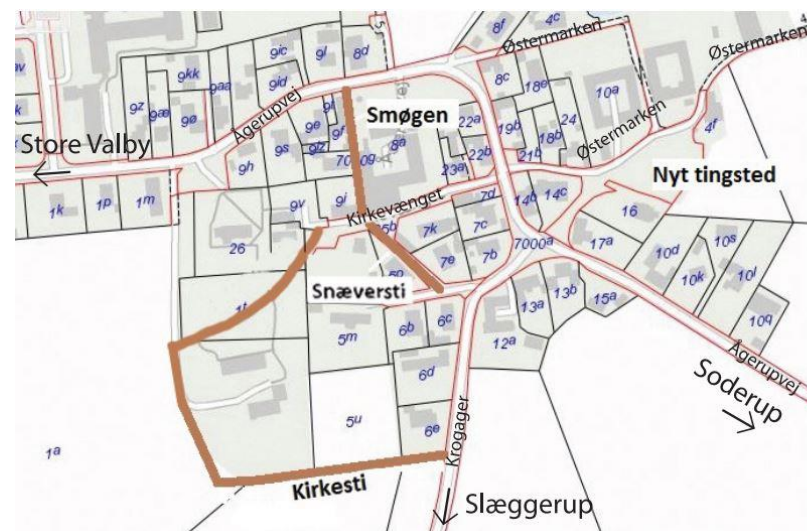
Landsbyen blev oprindeligt betegnet "Aketorp". Første stavelse i bynavnet er en afledning af mandsnavnet "Aki", mens sidste stavelse "torp" eller "rup" fortæller, at der er tale om en udflytterbebyggelse "Åges udflytterbebyggelse"

Ågerups gamle landsby bestod omkring år 1878 af 9 gårde, 9 huse med jord og 6 huse uden jord.

Ågerup Sogn består af landsbyerne Ågerup, Store Valby, Lille Valby og Slæggerup. Det er et mindre landsogn. I 1850 var der 390 beboere. Knap 100 år senere i 1945 var der 465 beboere i sognet, en stigning på blot 75 beboere.

Matrikelkort over Ågerup fra 1878. Bemærk fællesjorden mellem gårdene, hvor dyrene løb frit rundt. Her ligger nutidens veje og stier. Gå på opdagelse på det gamle matrikelkort – hvor meget er der tilbage i dag?

Placering af stier og veje i nutidens Ågerup. Bemærk hvordan de følger de åbne områder på den gamle fællesjord.

Oversigt over matrikelnumre

Matr. nr.	Navn	Adresse
1	Præstegård	Ågerupvej 34
2	Den gamle skole	Kirkevænget 8
3	Skolejord	Ågerupvej ud til tyrejorden
4	Syltagergård	Østermarken 3
5	Havehøjgård	Krogager 10
6	Ågerupgård	Krogager 16
7	Gård uden navn, brændt 1910	Flyttet til Grünbjerggård, Slæggerupvej 214
8	Kildebjerggård	Ågerupvej 44
9	Gård uden navn	Flyttet til Højgård, Ågerupvej 31
10	Bukkehøjgård	Østermarken 4
11	Tyrejorden	Ågerupvej
12	Gammelgård	Krogager 5

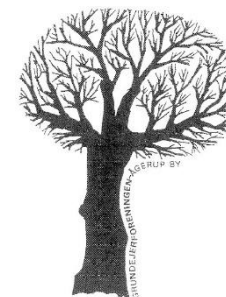
Ældre stier

I 1900-tallet har der været flere stier i den gamle del af Ågerup. Der var en sti fra det nuværende Østermarken ud til Ågerupvej. Den blev spærret i 1960'erne, da det gamle tingsted blev nedlagt til fordel for den nye vej mod Slæggerup og Soderup.

Der var også en sti over kirkegården fra den gamle skole til eksercerpladsen nord for kirkegården, hvor der i dag er P-plads. Den sti brugte børnene når de skulle have eksercits (en forløber for nutidens gymnastik), som blev indført i 1829. Endelig var der Kirkestien, der gik vest for præstegårdshaven og videre ud mod Slæggerup. Stien blev pløjet op under en markbrand i 1996. I dag er der etableret en ny Kirkesti, som går rundt om Sognegårdens have og direkte mod øst til Krogager.

Den gamle Kirkesti var oprindeligt en 3 meter bred markvej, der løb fra ca. midten af Krogager og direkte til præstegården. Omkring 1890 blev vejføringen ændret, så gæsterne skulle køre gennem den gamle bykerne.

Egnehistorisk Forening i Gundsø og Grundejerforeningen Ågerup By, 2017. Udgivet med støtte fra Roskilde Kommune.

ROSKILDE
KOMMUNE